ASOS JOURNAL

The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 8, Sayı: 100, Ocak 2020, s. 212-227

ISSN: 2148-2489 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.39426>

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date
22.10.2019

Yayınlanma Tarihi / The Publication Date
29.01.2020

Dr. Özlem Dağlı GÖKBULUT

Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, Özel Eğitim Bölümü
ogokbulut@ciu.edu.tr

ETKİLİ KAYNAŞTIRMA UYGULAMALARINDA BİRLİKTE ÖĞRETİM YAKLAŞIMLARI: İLKOKUL ÖĞRETMENLERİ İLE OKUL YÖNETİCİLERİNİN METAFORİK ALGILARI¹

Öz

Özel gereksinimli öğrencilerin, bireysel gereksinimlerine uygun düzenlemeler yapılarak, yetersizliği olmayan akranları ile birlikte, aynı eğitim ve öğrenim ortamını paylaşımlarının esas alındığı eğitim “kaynaştırma eğitimi”dir. Kaynaştırma eğitiminin özelde özel gereksinimli öğrenci, genelde ise tüm sınıf arkadaşları ve hatta sınıf öğretmenlerinin mesleki gelişimine yapıcı katkılar sağladığı bilinmektedir. Yürütülmekte olan kaynaştırma eğitiminden elde edilecek verimin artırılması ve süreç içinde yaşanabilecek olası problemlerin önlenmesi için, sınıf içinde veya dışında uygulamaya koyulabilen farklı yaklaşımlar mevcuttur. Bu yaklaşımlardan birisi ise, son yıllarda kaynaştırma eğitiminde oldukça önem kazanan bir öğretim yaklaşımı olan “birlikte öğretim yaklaşımı”dır. Farklı alan bilgilerine sahip olan sınıf öğretmenleri ile özel eğitim öğretmenlerinin öğretilecek amaç için birlikte planlama uygulama ve değerlendirme yapması olarak özetlenebilen bu yaklaşımın etkililiği ise başta öğretmen algı ve tutumları olmak üzere birtakım faktörlerden etkilenmektedir. Bu araştırmanın amacı, ilkokullarda çalışan öğretmen ve okul yöneticilerinin, kaynaştırma ortamlarında ‘birlikte öğretim’ uygulamaları hakkındaki algılarının metaforik açıdan incelenmesidir. Bu araştırma nitel bir çalışmadır. Bu çalışmada nitel araştırma stratejilerinden biri olan olgubilim (fenomenolo-

¹ 25 – 27 Eylül 2019 tarihleri arasında düzenlenen 4. ELMIS Uluslararası Özel Eğitim Kongresi “Özel Eğitimde Etkili Bütünleştirme, Yönetim ve Liderlik: Özel Eğitimin Bugünü ve Geleceği” kongresinde sözlü olarak sunulmuş ancak basılmamıştır.

ji/phenomology) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, 2018-2019 öğretim yılında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ilkokullarda görev yapan yönetici ve sınıf öğretmenleri oluşturmuştur.

Anahtar kelimeler: Kaynaştırma, Birlikte öğretim yaklaşımı, Öğretmen, Yönetici, Metafor.

CO-TEACHING APPROACHES ON EFFECTIVE INCLUSIVE APPLICATIONS: METAPHORIC PERCEPTIONS OF ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS AND SCHOOL MANAGERS

Abstract

“Inclusive education” is the basis where the students with special needs are sharing the same education and learning environment with their peers without disability by making arrangements in accordance with their individual needs. Inclusive education is known to provide constructive contributions to the professional development of students with special needs in particular and all classmates and even classroom teachers in general. There are different approaches that can be implemented both inside and outside the classroom in order to increase the efficiency of mainstreaming education and to prevent potential problems in the process. One of these approaches is the co-teaching approach, which is a teaching approach with increased importance in mainstream education in recent years. The effectiveness of this approach, which can be summarized as classroom teachers and special education teachers who have different field knowledge, to make planning and implementation together for the purpose to be taught, is influenced by several factors, especially teacher perceptions and attitudes. The aim of this study is to examine the perceptions of teachers and school managers working in primary schools about co-teaching practices in metaphorical perspective. This research is a qualitative study. In this study, one of the qualitative research strategies, phenomenology, was used. The sample of the study consisted of the managers and classroom teachers working in the primary schools of the Ministry of National Education of Turkish Republic of Northern Cyprus in the 2018-2019 academic year.

Keywords: Inclusion, Co-teaching approach, Teacher, Manager, Metaphor.

Giriş

Her öğrencinin parasız, kaliteli ve eşit haklar temelinde eğitim alma hakkının temel olduğu yasal düzenlemeler, özelde kişiler genelde ise toplum aydınlanması üzerinde oldukça önemli bir etkiye sahip bir güçtür. Toplumun gelecek yetişkinlerini teşkil eden öğrencilerin, okul ortamlarında hem akademik hem de sosyo-kültürel açılarından yeni bilgiler ışığında şekillenerek olgunlaştıkları bilinmektedir. Bu yolla, kimlik ve kişilik özellikleri ile toplumsal rol ve sorumluklarını da geliştirmekte olan çocukların vicdan, farklılıklara karşı hoşgörü ve yaratıcı düşünmeye açık olma özellikleri de gelişmektedir.

Özel gereksinimli öğrencilerin, yetersizliği olmayan akranlar ile eşit fırsatları paylaşmasını olanaklı kılan kaynaştırma eğitimi, özel gereksinimli öğrencilere sunulan eğitim ortamları arasında en verimli olanı olarak kabul edilmektedir. Kaynaştırma eğitimi ortamlarını hem özel gereksinimli öğrenci hem de yetersizliği olmayan akranlar için özel ve önemli kılan en önemli nokta ise, yetersizliği olan ve olmayan öğrencilerin birbirleri ile yakın etkileşim içinde olarak

birlikte eğitilmeleri ve bu süreçte birbirlerinin haklarına saygı duymayı öğrenmeleridir. Kaynaştırma eğitimi ortamlarından elde edilen önemli kazanımlardan bir diğeri ise sınıf öğretmeni ile özel eğitim öğretmenin sağlayacağı işbirliği yoluyla hem sınıfın fiziksel koşullarında hem de öğretim programlarında yapılacak düzenlemelerin her iki öğrenci grubu için de çeşitli faydalar sağlamasıdır (Keefe, Moore & Duff, 2004; Murwaski & Dieker, 2004; Benninghof, 2012; Walsh, 2012; Benninghof, 2012; Pancsofar & Petroff, 2016).

Disiplinler arası bir çalışma alanı olan özel eğitimde, (kaynak oda, danışmanlık, sınıf içi yardım) şeklinde farklı destek hizmetleri sunma yoluyla kaynaştırma eğitimi ortamları güçlendirilmeye ve özel gereksinimli öğrenci ile özellikle sınıf öğretmenin desteklenilmesine önem verilmektedir (Batu, 2000). Her bir destek modelinin farklı yönleri olsa da bazı hallerde sınıf öğretmenin bu destekleri almasına rağmen sınıf içerisinde özel gereksinimli öğrenciyle çalışırken sınıfta genellikle tek başına olmasını engellenememektedir. Özellikle de kalabalık sınıflarda özel gereksinimli öğrenci ile çalışmalar yapmada zorlanan sınıf öğretmenleri bu noktada farklı yaklaşım arayışları içerisine girmektedirler (Benninghof, 2012; Brown, Howerter & Morgan, 2013).

Sınıf öğretmeni ile özel eğitim öğretmenin, sınıfta yürütülecek olan öğretim programının planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesinde işbirliği içerisinde birlikte hareket ederek çalışması temeline dayanan “birlikte öğretim yaklaşımı” (Cook & Friend, 1995; Dole, 2004; Gürgür, 2005; Knackendoffel, 2005; Bouck, 2007; Kayhan, 2016; Gökbulut, 2018) kaynaştırma eğitimi ortamlarında oldukça güncel ve verimli bir yaklaşım olarak karşımıza çıkmaktadır.

Birlikte öğretim yaklaşımı temelinde kurgulanmış bir öğretim ortamında sınıf ve özel eğitim öğretmeni; öğretim öncesi, öğretim sırası ve değerlendirme boyutlarında yaptıkları planlamalar ve görev dağılımı doğrultusunda, işbirliği içinde öğretim uygulamalarını gerçekleştirmektedir. Birlikte öğretim uygulamalarını başarıya ulaştıran temel etkenlerden birisi (Friend & Cook, 1992; Wallace, Anderson & Bartholomay, 2002; Knackendoffe, 2005; Flesner, 2007; Benninghof, 2012). olan bu faktöre ek olarak, öğretim süreci içerisinde okul yöneticilerinin birlikte öğretim uygulamalarına yönelik bakış açıları, sağladıkları destekler, öğretmenlerin sahip oldukları algı, tutum ve düşüncelerin öğretim ortamını ve eğitimin verimini etkilemekte olduğu belirtilmektedir (Cook & Friend, 1995; Gürgür, 2005; Kayhan, 2017; Akçamete & Gökbulut, 2017; Gökbulut, 2018).

Alan yazında, birlikte öğretim uygulamaları yürüten öğretmenlerin, birlikte öğretim süreçleri hakkında sahip oldukları algı ve tutumların araştırıldığı çeşitli araştırmalar mevcuttur. Bu araştırma sonuçları öğretmenlerin birlikte hazırlanma, planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarında yapısal ve usule ilişkin yaşanmakta olan birtakım zorluklara rağmen genellikle birlikte öğretim uygulamalarını hem öğrenciler hem de mesleki gelişimlerine katkı sağlayıcı olarak algıladıklarını göstermektedir (Austin, 2001; Pancsofar & Petroff, 2016; Mulholland & O'Connor, 2016; Shin, Lee & McKenna, 2016).

Sınıf ve özel eğitim öğretmenlerinin işbirliği ve eş güdüm içerisinde dengeli bir rol dağılımı ile yürüttüğü birlikte öğretim uygulamalarının ayrıca bazı kaynaklarda bu yönü ile metaforik olarak evliliğe, eşli dans etmeye ve takım oyunlarına (Cook & Friend, 1995; Halvorsen ve Neary, 2001; Friend ve Cook, 2003; Villa ve diğr., 2004; Keefe, E. B., Moore, V., & Duff, F., 2004; Kohler-Evans, 2006; Cramer, 2006; Murawski, 2009; Friend vd., 2010; Sileo, 2011) benzetilmekte olduğu görülmektedir.

Kişilerin bir olguya ilişkin sahip oldukları kişisel algı ve tutumların belirlenmesinde farklı yaklaşımlardan yararlanılmakla birlikte, sıklıkla başvurulan yöntemlerden birisi de metaforlar aracılığı ile, benzetilen kavramın katılımcılara en göze çarpan yönünü ortaya çıkarmaktır (Yob,2003; Saban, 2009; Uyan Dur, 2016). Zihinde daha önce var olan bilgi ve deneyimler ile algı nesnesi arasında somut ifadelerle bağ kurma yoluyla, bir konu hakkındaki algı ve tutumların kavramlaştırılarak yansıtılması süreci olarak tanımlanabilen (Lakoff ve Johnson ,2005; Çalışkan,2013; Uyan Dur, 2016; Karapınar, 2016; Gökbulut&Yeniasır,2017) metafor kavramının Türk Dil Kurumu Güncel Sözlüğünde; mecaz kavramı ile karşılanmakta olduğu görülmektedir. (Yeniasır & Gökbulut, 2018). Balcı (1999) özne ve araç olmak üzere iki bölüm olarak tasvir ettiği metaforik düşünme sürecinde özneyi; bir olgu durum ya da kavramı açıklanması istenen durum, aracı ise terim ya da terimler vasıtasıyla kullanılan metaforlar olarak tanımlamaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı, kaynaştırma eğitimi ortamlarında görev yapmakta olan ilkokul okul yöneticileri ile (1.-5.) sınıf öğretmenlerinin birlikte öğretim uygulamaları hakkındaki algılarının metaforik değerlendirilmesidir. Bu amaçla, oluşturulan veri toplama aracı ile araştırmaya katılım gösteren öğretmenler ile okul yöneticilerinin, birlikte öğretim uygulamaları hakkında sahip oldukları metaforik algılar saptanarak değerlendirilmiştir. Bu çalışmada, aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Katılımcıların, birlikte öğretim uygulamaları kavramına yönelik sahip oldukları metaforlar nelerdir?
2. Bu metaforlar, ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?
3. Katılımcıların birlikte öğretim uygulamaları kavramına ilişkin en çok ürettikleri metaforlar nelerdir?
4. Katılımcı okul yönetici ve öğretmenlerinin birlikte öğretim uygulamaları kavramına ilişkin ortaya koydukları metaforların benzerlik ve farklılıkları nelerdir?

Araştırmanın Önemi

Kaynaştırma eğitimi ortamlarında görev yapmakta olan ve birlikte öğretim uygulamalarının temel yürütücüleri olan öğretmenlerin, birlikte öğretim sürecine katılımlarındaki isteklilikleri, farklı faktörlerce etkilenmekte, bu da dolaylı olarak birlikte öğretim uygulamalarından elde edilecek verim ve başarıyı etkilemektedir. Bu faktörler arasında ‘algılar’ önemli ve etkili bir değer olarak karşımıza çıkmaktadır.

Alan yazında birlikte öğretim uygulamalarında yaşanan sorunlar veya uygulamalarının etkililiğinin öğrenci, öğretmen, okul yönetimi gibi paydaşların bakış açıları/görüşleri aracılığıyla değerlendirildiği çeşitli çalışmalara sıklıkla rastlanmaktayken, birlikte öğretim uygulamaları ile ilgili okul yöneticileri ve öğretmen algılarının araştırıldığı metaforik çalışmaların fazla sayıda olmadığı görülmektedir.

Bu durumdan hareketle, Kıbrıs’ta kaynaştırma eğitiminin uygulandığı okullarda görev yapmakta olan okul yöneticileri ile sınıf öğretmenlerinin birlikte öğretim uygulamaları hakkında sahip oldukları metaforik algıları araştırılmıştır. Çalışma bulgularının özelde Kıbrıs’ta genelde alan yazında birlikte öğretim uygulamaları hakkında sahip olunan metaforik algıların sınıf öğ-

retmenleri ile okul yöneticilerinin bakış açısıyla değerlendirilmesini yansıtmayı bakımından alan yazına katkıda bulunacağına inanılmaktadır.

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu araştırma nitel bir çalışmadır. Bu çalışmada nitel araştırma stratejilerinden biri olan olgubilim (fenomenoloji/phenomology) deseni kullanılmıştır. (Yıldırım & Şimşek, 2013)’e göre, bu desende, bir olgunun araştırmanın katılımcıları tarafından nasıl anlaşıldığı ve ne anlama geldiği araştırılmaktadır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde, (Lefkoşa, Mağusa, Girne, Güzelyurt, İskele ilçelerinde yer alan) Millî Eğitim Bakanlığına bağlı farklı ilkokullarda gerçekleştirilmiş olan bu çalışmada da olgubilim (fenomenoloji/phenomology) deseni kullanılarak, araştırmaya katılan öğretmenlerin birlikte öğretim yaklaşımlarına ilişkin algılarını ve bunlara yüklediği anlamlar ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, “amaçlı örnekleme” yönteminden yararlanılarak oluşturulmuştur. Amaçlı örnekleme, zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermekte olan bir yöntemdir (Yıldırım & Şimşek, 2013). Çalışmada, amaçlı örnekleme yöntemlerinden birisi olan “ölçüt örnekleme” kullanılmıştır. Bu örnekleme yöntemi araştırmaya hız ve pratik kazandırır; çünkü bu yöntemde örneklem için gerekli kriterlerin araştırmacı tarafından belirlenmekte ve katılımcılar da bu ölçütler doğrultusunda araştırmacının kendisi tarafından seçilmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2013). Bu bağlamda, araştırmanın katılımcıları olarak kaynaştırma eğitiminin uygulandığı ilkokullarda görev yapan okul yöneticileri ile öğretmenlerin seçilme nedeni, kaynaştırmanın temel paydaşları arasında yer alan bu iki grubun birlikte öğretimi algılayış şekillerinin saptanmasının, verilecek olan eğitim hizmetlerinin planlanması uygulanması ve verimliliği üzerinde oldukça önemli bir etkisinin olduğunun düşünülmesidir.

Bu araştırma Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığına bağlı farklı ilkokullarda görev yapmakta olan toplam 90 (her bölgeden 2 müdür ve 2 muavin ile öğretmenler olmak üzere) Lefkoşa’dan 19, Mağusa’dan 19, Girne’den 17, İskele’den 18 ve Güzelyurt’tan 17 gönüllü katılımcı katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın başlangıcında toplanan 100 metafor örneğinden, açıklaması olmayan veya eksik bırakılan 10 tanesi ayıklandıktan sonra katılımcıların kesin sayısı; 70 öğretmen, 20 okul yöneticisi olmak üzere toplam 90 kişi olarak belirlenmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmaya katılım gösteren ilkokul sınıf öğretmenleri ile okul yöneticilerinin “Birlikte öğretim yaklaşımı” ilgili sahip oldukları metaforları ortaya çıkarmak amacıyla, iki bölümden oluşan açık uçlu yazılı bir form kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında kullanılan bu ölçme aracı, çalışmacı tarafından alan yazın incelenerek oluşturulmuş, araçla ilgili uzman görüşü alındıktan sonra, görüş doğrultusunda düzenlenerek son şekli verilmiş ve veri toplama aracının uygunluğuna karar verilmiştir. Veri toplama aracının birinci bölümünde, öğretmenlerin (yaş, cinsiyet, görev yeri gibi) demografik bilgilerinin istendiği sorular bulunmaktadır. Aracın ikinci bölümünde ise, öğretmenlere metaforla ilgili açıklamalar yapılmış ve birlikte öğretimin tanımı verilerek öğretmenlerin tanımın altında yer alan “Birlikte öğretim e benzer. Çünkü ...”

cümlesinin yazılı olduğu boş bırakılan yerleri doldurarak çalışmayı tamamlamaları istenmiştir. Bu yolla metofo ve metofo ru n seç il me sebepleri elde edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırma verileri toplanmaya başlamadan önce, araştırmaya katılmayı kabul etmiş olan öğretmen ve yöneticilere çalışmanın amacı ve izlenecek süreç açıklanmış ve gönüllülük esasına bağlı olarak araştırmaya katılımları sağlanmıştır. 2018-2019 öğretim yılında 1 Mart 2019- 1 Nisan 2019 (4 hafta), tarihleri arasında veriler, katılımcılara veri toplama aracının elden verilmesi ve doldurulmasının istenmesi suretiyle toplanmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırma verileri, nitel veri çözümleme yöntemlerinden ‘içerik analizi Yöntemi’ ile analiz edilerek çözümlenmiştir.

Öğretmenlerin ‘birlikte öğretim’ uygulamalarına yönelik geliştirdiği metaforları, içerik analizi yoluyla analiz edilmiş ve metaforların yü zdelik ve frekans değ erleri çıkarılarak sınıflandırma yapılmıştır. Ardından, katılımcıların ‘birlikte öğretim’ uygulamalarına ilişkin ortaya koydukları metaforlar kavramsal kategorilere ayrılarak analiz edilmiştir. Toplanan verilerin güvenirliklerini elde etmek için eğitim bilimleri dalındaki bir uzmana ilgili yazılı görüş formları, gerekçeleri ve kavramsal kategoriler sunulmuştur.

Metaforlar ve kategoriler eşleştirildikten sonra bu veriler araştırmacının yaptığı eşleştirmelerle karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma sonucunda güvenirliği tespit etmek için “Güvenirlik= Görüş Birliği / Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı” formülü (Miles & Huberman, 1994) kullanılmış ve sonuçta; $85 / 85 + 5 \times 100 = 94.4$ değeri bulunmuştur. Elde edilen sonuç, çalışmanın güvenilir olması bakımından yeterli bulunmuştur. Bu aşamada geliştirilen metaforlar sayısal veri haline dönüştürülmüştür. Kategoriler altında kaç metaforun toplandığı ve bunların kaç katılımcı tarafından geliştirildiği hakkında frekans ve yüzde tablosu oluşturulmuştur. Bu tablolar doğrultusunda verilerin yorumlanması yapılmıştır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Bulgular ve yorum kısmında, “*“Birlikte öğretim e benzer. Çünkü ...”* formundan elde edilen bulgular ayrı başlıklar altında incelenmiştir. Bulgular iki ayrı ana tabloda incelenmiş 1. Tabloda metaforların kategorileri, öğrenci sayıları ve yüzdeleri belirtilmiş, 2. Tabloda ise Öğretmenler ile okul yöneticileri tarafından ortaya koyulan metaforların kategorileri, metaforlar, katılımcı sayıları ve yüzdeleri belirtilmiştir.

Tablo 1. “Birlikte öğretim” kavramına ilişkin öğretmen ve okul yöneticileri tarafından ortaya koyulan metaforların kavramsal kategorileri, katılımcı sayıları (f) ve yüzdeleri (%)

Kavramsal Kategoriler (Öğretmenler)	f	%	Kavramsal Kategoriler (Okul yöneticileri)	f	%
a. Paylaşma, birlikte yapma, yardımlaşma	18	25.71	a. Paylaşma, birlikte yapma, yardımlaşma	6	30
b. Hareket ve aktiviteye dayalı şeyler	16	22.85	b. Soyut Kavramlar	5	25
c. Soyut Kavramlar	11	15.71	c. Eğitim öğretim faaliyetleri	2	10
d. Araç- gereç/ eşya	8	11.42	d. Hareket ve aktiviteye dayalı şeyler	2	10
e. İşlevsel ilişkili nesneler	6	8.57	e. Yapı- İnşaat	2	10
f. Mekânlar	4	5.71	f. Araç- gereç/ eşya	1	5
g. Eğitim öğretim faaliyetleri	2	2.85	g. İşlevsel ilişkili nesneler	1	5
h. Yapı- İnşaat	2	2.85	h. Mekânlar	1	5
i. Dünya ve doğa	2	2.85			
j. Yiyecekler	1	1.42			
TOPLAM	70	99.94~100	TOPLAM	20	100~100

Öğretmenlerin birlikte öğretim ile ilgili geliştirdiği metaforlara ait kavramsal kategoriler incelendiğinde, en çok metaforu **Paylaşma, birlikte yapma, yardımlaşma kategorisinde** (%25.71) geliştirdiği, ikinci en yüksek metaforu **Hareket ve aktiviteye dayalı şeyler** (%22.85) geliştirmiş olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin **Soyut Kavramlar kategorisinde** (%15.71) üçüncü, **Araç- gereç/ eşya** (%11.42), **kategorilerinde** ise, dördüncü en yüksek metaforları geliştirdiği görülmektedir. **İşlevsel ilişkili nesneler** (%8.57) kategorisinde beşinci, **Mekânlar** (%5.71) kategorisinde altıncı, **Eğitim öğretim faaliyetleri** (%2.85), **Yapı- İnşaat** (%2.85), ve **dünya ve doğa** (%2.85) kategorilerinde yedinci ve son olarak, **yiyecekler** (%1.42) kategorisinde ise sekizinci en yüksek metaforu geliştirdikleri görülmektedir.

Okul yöneticilerinin birlikte öğretim ile ilgili geliştirdiği metaforlara ait kavramsal kategoriler incelendiğinde, yöneticilerin en çok metaforu **Paylaşma, birlikte yapma, yardımlaşma kategorisinde** (% 30) geliştirdiği, ikinci en yüksek metaforu **Soyut Kavramlar kategorisinde** (%25) geliştirmiş olduğu görülmektedir. Yöneticilerin **Eğitim öğretim faaliyetleri** (%10), **Hareket ve aktiviteye dayalı şeyler** (%10), **Yapı- İnşaat** (%10) kategorilerinde üçüncü,

Araç- gereç/ eşya (%5), İşlevsel ilişkili nesneler (%5) Mekanlar (%5) kategorilerinde ise, dördüncü en yüksek metaforları geliştirdiği görülmektedir.

Her iki grupta (öğretmen ve okul yöneticileri) birlikte öğretim ile ilgili geliştirilmiş metafor temaları arasında en yüksek değere sahip olanın **Paylaşma, birlikte yapma, yardımlaşma kategorisi** olduğu görülmektedir. Bunun haricinde, öğretmenlerin birlikte öğretim konusunda, yöneticilere nazaran iki tema daha fazla ürettikleri (dünya ve doğa, yiyecekler) de görülmektedir. Her iki katılımcı grubun da en fazla **Paylaşma, birlikte yapma, yardımlaşma kategorisinde** metafor üretmeleri, birlikte öğretim uygulamalarının temel mantığının paylaşım ve birlikte çalışma olduğunun farkında oldukları ve dolayısıyla da olumlu bir tutum içerisinde olduklarını akla getirmektedir.

Tablo 2. “Birlikte öğretim” kavramına ilişkin öğretmen ve okul yöneticileri tarafından ortaya koyulan metaforlar, kavramsal kategoriler, katılımcı sayıları (f) ve yüzdeleri (%)

Kategori	Kategori Kapsamındaki Metaforlar (Öğretmenler)	Kategori Kapsamındaki Metaforlar (Okul yöneticileri)
a. Paylaşma, birlikte yapma, yardımlaşma	Birlikte yaşamak (2), takım oyunu (2), koordinasyon (2), ekip ilişkisi (1), grup çalışması (3), armoni (2), orkestra (1), evlilik (2), ebeveynlik ilişkisi (1), operasyon (1), birlikte bal yapma (1)	Ortaklık (2), takım oyunu (1), ekip ilişkisi (2), eşgüdüm (1)
b. Hareket ve aktiviteye dayalı şeyler	Kürek çekme (1), oyun oynama (2), yüzme (1), yemek pişirme (1), imece (2), oyun (1), el ele yürüme (1), dans etme (2), bisiklet sürme (1), düet yapma (1), buz pateni yapma (1), piknik yapma (1), tango (1)	Orkestra yönetme (1), tiyatro (1)
c. Soyut Kavramlar	Dünya barışı (1), denklem kurma (1), klavuzluk (1), hayal (1), anlayış (1), hayat (1), taşların yerine oturması (2), rehberlik (1), kurgu (1) güç birliği (1)	Karmaşık bir düzen (1), İdeale ulaşma (1), saygı (1), keşmekeş (1), boşa Kürek çekme(1)
d. Araç- gereç/ eşya	Araç- gereç/ eşya (8), koltuk değneği (1), saat (2), puzzle (3), terazi (1), pusula (1)	Tahtravalli (1)

e. İşlevsel ilişkili nesneler	Kalem-kağıt (2), araba-benzin(1), lokomotif-vagonlar(1), tencere-kapak(1), gemi- rota (1)	Reçete- ilaç(1)
f. Mekânlar	Atölye(2), fabrika (1), labaratuvar (1)	Panayır (1)
g. Eğitim öğretim faaliyetleri	Atölye çalışması-Workshop(2)	Proje geliştirme(1), çalıştay(1)
h. Yapı- İnşaat	Mozaik(1), arkeolojik kazı(1)	Ev yapma (1), restorasyon yapma (1)
ı. Dünya ve doğa	Gökyüzü(1), Gökkuşağı(1)	
i. Yiyecekler	Pasta(1)	

Tablo 2. Yorumlanacak olursa tabloda verilen metaforlar aracılığıyla önemli çıkarımlar ve analizler sağlanabileceği düşünülmektedir. Örneğin;

Her iki katılımcı grupta en fazla geliştirilmiş metafor olan, **Paylaşma, birlikte yapma, yardımlaşma kategorisi** altında *öğretmenler* tarafından oluşturulmuş olan metaforlar; birlikte yaşama, takım oyunu, koordinasyon, ekip ilişkisi, grup çalışması, armoni, orkestra, evlilik, ebeveynlik ilişkisi, operasyon ve birlikte bal yapma olarak görülmektedir. Geliştirilmiş metaforların birbirlerine yakın sayıda olduğu gözlemlense de öğretmenlerin en fazla; *grup çalışması* metaforuna değindiği görülmektedir. Geliştirmiş oldukları bu metafor, öğretmenlerin sınıf ortamında amaçları doğrultusunda birlikte çalışmaya olumlu yaklaşım içinde olduğunu düşündürmektedir.

Bu kategoride öğretmenler tarafından geliştirilmiş dikkat çeken metaforlardan birisi “*birlikte yaşamak*” metaforudur. Bu metafor iki farklı öğretmen tarafından geliştirilmiştir. Katılımcılardan bir tanesi, bu metaforla ilgili olarak: “birlikte öğretim, birlikte yaşamaya benzer. Çünkü bana aynı evi paylaşan iki yetişkinin evle ilgili eşit hak ve sorumlulukları olduğunu anımsattı.” demektedir. Öte yandan aynı metaforu geliştiren başka bir öğretmen ise, bu metaforla ilgili düşüncesini şöyle açıklamaktadır. “Birlikte öğretim birlikte yaşamaya benzer. Çünkü, aynı toplumda başka görüş ve düşüncelerde veya başka yaşam şekline sahip insanlarla yaşıyoruz. Bu yüzden, birlikte öğretim de sınıfta aynı ortamı yaratır.” Bu kategoride en çok dikkat çeken metaforlardan bir diğeri ise, *ekip ilişkisi* dir. Metaforu geliştiren öğretmen, aşağıdaki ifadeyi sunmaktadır: “birlikte öğretim ekip ilişkisine benzer. Çünkü, ekip ilişkisinde uyum başarı için önemlidir. Mesela, dizilerin senaryo ekibi birlikte sahneleri planlar, yazar ve ona uygun olarak oynarlar başarılı olursa dizi tutar, başarısız olursa diziyi kimse izlenmez” ifadesinde bulunmaktadır.

Öte yandan; paylaşma, birlikte yapma, yardımlaşma kategorisi altında *okul yöneticileri* tarafından oluşturulmuş olan metaforlar; ortaklık, takım oyunu, ekip ilişkisi ve eşgüdumdür. Geliştirilmiş bu metaforlar arasında yöneticilerin en çok; *ortaklık ve ekip ilişkisine* değindiği görülmektedir. Okul yöneticilerinin geliştirmiş oldukları bu metafor, onların da birlikte öğretimi, öğretmenler gibi, işbirliği temelinde algıladıklarını düşündürmektedir. Her iki grubun da birlikte öğretimi işbirliği temelinde algılamış olması, grupların geliştirdiği metaforların benzerliği yönünde bir bulgu olduğu söylenilebilir. Bu kategoride en çok dikkat çeken metaforlardan birisi, *ekip ilişkisi*dir. Katılımcı okul yöneticisi, ekip ilişkisi metaforu ile ilgili şöyle bir açıklama yapmıştır: “*Birlikte öğretim ekip çalışmasına benzer. Çünkü nasıl ilk yardım ekibindeki uyum başarıya götürürse, bana göre öğretmenler de ekip olarak çalışıp hedeflerinde daha başarılı olabilir.*” Bir diğer ilgi çekici metafor ise, birlikte öğretimin takım oyununa benzetilmesidir. Katılımcı, geliştirdiği takım oyunu metaforu ile ilgili olarak; “birlikte öğretim, takım oyununa benzer. Çünkü özellikle de *futbol gibi takım oyunlarında oyuncular nasıl paslaşarak hedefe ulaşıp gole ulaşırsa, öğretmenlerin de kendi aralarında güçlü oldukları noktaları öne çıkararak birbirlerine destek olmalarını aklıma getirmiştir.*” ifadelerini kullanmıştır.

Hareket ve aktiviteye dayalı şeyler kategorisi altında *öğretmenler* tarafından oluşturulmuş olan metaforlar; Kürek çekme, oyun oynama, yüzmeye, yemek pişirme, imce, oyun, el ele yürüme, dans etme, bisiklet sürme, düet yapma, buz pateni yapma, piknik yapma ve tango olarak sıralanmaktadır. Öğretmenlerin en fazla *oyun oynama, imce ve dans etme* metaforlarına değindiği görülmektedir. Geliştirmiş oldukları bu metafor yoluyla, öğretmenlerin birlikte öğretimi kurallı ve dengeli bir dinamik olarak algılamakta olduğu yorumu yapılabilir. Bu kategoride dikkat çeken öğretmen metaforlarından birisi *Yemek pişirme* metaforudur. Bu metafor öğretmen tarafından şu şekilde açıklanmıştır; “birlikte öğretim yemek pişirmeye benzer. Çünkü, güzel bir yemeğin ortaya çıkabilmesi için doğru zamanda gereken malzemeyi kullanma, tarife uyma ve süreyi doğru ayarlamak lazımdır ki, ortaya çıkan sonuç istediğimiz gibi olsun.” Geliştirilmiş diğer bir ilgi çekici metafor ise; *buz pateni yapmaktır*. Katılımcı öğretmen, geliştirdiği bu metaforla ilgili; “birlikte öğretim buz pateni yapmaya benzer. Çünkü, orda da eşler birbirlerini destekleyerek gerek ayrı ayrı gerekse birlikte hareketler yaparlar ve buz üstünde dengeli durarak düşmezler” demektedir.

Okul yöneticileri tarafından oluşturulmuş olan metaforların ise; orkestra yönetme ve tiyatro olduğu görülmektedir. Buna göre, katılımcı bir okul yöneticisi “*birlikte öğretim tiyatroya benzer. Çünkü tiyatrodaki senaryoya uygun şekilde çalışılıp sahnede roller oynanır ve oyunda herkes görevini eksiksiz yaparak oynadığı için sonuç oyuncular için keyif verici olur.*” demektedir.

Soyut Kavramlar kategorisinde öğretmenler tarafından oluşturulmuş olan metaforlar; dünya barışı, denklem kurma, klavuzluk, hayal, anlayış, hayat, taşların yerine oturması, rehberlik, kurgu ve güç birliğidir. Geliştirilmiş metaforların birbirlerine yakın sayıda olduğu gözlemlense de öğretmenlerin en fazla *taşların yerine oturması* metaforuna değindiği görülmektedir. Geliştirmiş olduğu bu metaforlara genel olarak bakıldığında zaman, öğretmenlerin sınıf içerisinde yaşanmakta olan karmaşa veya olumsuzlukların birlikte öğretim yoluyla çözülmesini umdukları yorumu akla gelmektedir. Katılımcı öğretmenlerden birisi, geliştirdiği “*taşların yerine oturması*” metaforunu şu şekilde açıklamaktadır; “*birlikte öğretim taşların yerine oturmasına benzer. Çünkü, diğer çocukların sınıftaki özel çocukların farklılıklarına saygı göstererek, birbirlerinin eksikliklerini gidermesine, öğretmenlerin ise işbirliği ile çalışmayı öğrenmesine yol açmaktadır.*” Geliştirilen bir diğer metafor ise; “*dünya barışı*” dır. Bu metaforla ilgili, katılımcı; “bir-

likte öğretim dünya barışına benzer. Çünkü; dünya barışı halinde, dünyadaki tüm insanlar dil, din, ırk ayrımı yapmadan birbirlerine saygı duyarak bir arada mutlu ve huzurlu olarak yaşayabilir.” ifadesini kullanmaktadır. “Hayal” metaforunu geliştiren katılımcı ise, metaforu şu şekilde açıklamıştır; “Birlikte öğretim hayale benzer. Çünkü, böylesi faydalı bir uygulamayı başarmalırsak o zaman sınıflardaki tüm çocuklar mutlu olacak ve eğitim sistemimiz de düzgün çalışacaktır.” demektedir.

Okul yöneticileri tarafından soyut kavramlar kategorisi altında oluşturulmuş olan metaforlar ise; karmaşık bir düzen, ideale ulaşma, saygı, keşmekeş, boşa kürek çekme olarak sıralanabilmektedir. Geliştirilmiş metaforlara genel olarak bakıldığı zaman, 5 metaforun 3 tanesinin (karmaşık bir düzen, keşmekeş, boşa kürek çekme) olumsuzluk içeren bir yapıda olduğu görülmektedir. Bu durum ise, okul yöneticilerinin birlikte öğretimi algılayış şekillerinin, öğretmenlere nazaran daha olumsuz olduğu ve birlikte öğretimin faydalı olmayacağını düşündüklerini göstermektedir. Buna göre, katılımcılardan bir tanesi “birlikte öğretim karmaşık bir düzene benzer. Çünkü aynı anda iki öğretmenin sınıfta olması, sınıf düzeninin yerleşmesinde ve otorite sağlamakta zorlanmaya yol açacaktır.” demektedir. Diğer bir katılımcı yönetici ise; “birlikte öğretim boşa kürek çekmeye benzer. Çünkü ben ne öğrencilere ne de öğretmenlere fayda sağlayacağını düşünmüyorum” ifadesini kullanmaktadır. Buna zıt olarak, birlikte öğretim hakkında olumlu bir metafor geliştirmiş olan başka bir katılımcı ise “birlikte öğretim ideale ulaşmaya benzer. Çünkü bütün gelişmiş ülkelerde özel eğitimciler sınıftadır.” görüşünü belirtmektedir.

Araç- gereç/ eşya, kategorilerinde öğretmenler tarafından oluşturulmuş olan metaforlar; koltuk değneği, saat, puzzle, terazi ve pusuladır. Geliştirilmiş metaforlar arasında öğretmenlerin en fazla puzzle metaforuna değindiği görülmektedir. Geliştirilmiş metaforlar, öğretmenlerin, birlikte öğretimi genel olarak birbiri ile bütünleşme yoluyla anlam kazanan nesnelere benzettiği, dolayısı ile de birbirlerini tamamlama yönünde bir algıya sahip olduklarını yansıtmaktadır. “Puzzle” metaforunu geliştirmiş olan katılımcılarda birisi, metafor ile ilgili açıklamasını “Birlikte öğretim puzzlea benzer. Çünkü puzzle da bütün parçalar eşit büyüklükte ve önemdedir. Parçaların birleşmesi bütünleşme ve resmin ortaya çıkmasında önemlidir. Parçalardan birisi eksik olursa, hiçbir zaman sonuca gidemez, bütünü tamamlayamayız.” şeklinde yapmaktadır. Geliştirilen bir diğer ilgi çeken metafor ise, “pusula”dır. Pusula metaforu, katılımcı tarafından şöyle açıklanmıştır; “birlikte öğretim pusulaya benzer. Çünkü, her iki öğretmene de, engelli öğrenci için en doğru uygulamaları yapmasında yön gösterir.”

Araç- gereç/ eşya kategorisi altında okul yöneticileri tarafından “tahtavallı” metaforunun oluşturulmuş olduğu, ancak metaforun olumsuz anlam taşımakta olduğu görülmektedir. Buna göre, katılımcı “birlikte öğretim tahtavallıye benzer. Çünkü, bence birlikte öğretimde asla denge sağlanamaz illa ki bir öğretmen diğerine göre daha ortada, daha önde olur. Eğlenceli olabilir ama rol dengesi yoktur bence.” ifadesini kullanmaktadır. Okul yöneticilerinin bu metaforu, birlikte öğretimi olumsuz yönde ve öğretmen ilişkilerinde denge sağlamayı zorlayacak bir durum olarak algılamakta olduklarını düşündürmektedir.

İşlevsel ilişkili nesneler kategorisinde öğretmenlerce oluşturulmuş olan metaforlar; kalem-kâğıt ilişkisi, araba-benzin ilişkisi, lokomotif ve vagonlar ilişkisi, tencere-kapak ilişkisi ve gemi-rota ilişkisidir. Geliştirilmiş metaforlar arasında öğretmenlerin en fazla “kalem- kâğıt ilişkisi” metaforuna değindiği görülmektedir. Öğretmenlerin geliştirmiş olduğu metaforlar, birlikte öğretimin algılanış şeklinin doğru zamanda birbirinin işine yarama ve eksiklerini tamamlayarak çözüm sağlama şeklinde olduğunu yansıtmaktadır. Bu kategori için en sık geliştirilmiş metafor

olan “kalem-kâğıt ilişkisi” metaforu ile ilgili bir katılımcı öğretmen “birlikte öğretim kalem ve kâğıt ilişkisine benzer. Çünkü; ikisi ancak birlikte olursa anlam taşır. Kalem yazmak için bir zemin ararken, kâğıt ise üzerine yazıldığı zaman anlamlı bir iş yapar. Bu bakımdan, birlikte öğretim de iki alan birbiriyle paylaşımcı ve iç içe olursa faydalı ve verimli olur” demektedir. “Gemi- rota ilişkisi” metaforu ise, katılımcı öğretmen tarafından, şöyle açıklanmaktadır; “birlikte öğretim, gemi ile rotanın ilişkisine benzer. Çünkü, gemi içinde özürlü ve normal çocukların olduğu sınıf, rota ise öğretmenlerin yaptığı planlar ve uygulamalardır. Rotasını takip etmeyen veya karışık/ dengesiz bir rotası olan gemi asla hedefine doğru yol alamaz, fırtınada batar.”

İşlevsel ilişkili nesneler kategorisi altında okul yöneticileri tarafından “reçete- ilaç ilişkisi”ne benzetilmiştir. Katılımcı okul yöneticisi bu metaforu “Birlikte öğretim reçete-ilâç ilişkisine benzer. Çünkü, nasıl iyileşme olması için ilaçlar reçetede yazılı programa göre alınmalıysa, birlikte öğretimde de programlar ve uygulamalar çocuğa sistematik olarak yapılmalıdır” şeklinde açıklamaktadır. Okul yöneticilerinin geliştirmiş oldukları bu metafor, yöneticilerin birlikte öğretimin sistematik ve yoğun yapılması yönünde bir algı taşıdıklarını düşündürmektedir.

Öğretmenler tarafından **Mekanlar** kategorisinde oluşturulmuş olan metaforlar; atölye, fabrika ve laboratuardır. Geliştirilmiş metaforlar arasında öğretmenlerin en fazla “atölye” metaforuna değindiği görülmektedir. Geliştirmiş oldukları metaforlara genel olarak yapılabilecek yorum, öğretmenlerin, birlikte öğretimi yaratıcılıklarını rahatlıkla kullanabilecekleri bir ortam olarak algılamakta oldukları yönündedir. “Atölye” metaforunu geliştirmiş olan katılımcılardan birisi; “Birlikte öğretim atölyeye benzer. Böyle bir sınıf ortamında, atölye gibi yaratıcılık ve farklılıklara hoşgörü ile güzel ürünler ortaya çıkarılabilir” demektedir. Birlikte öğretimi “laboratuvar” metaforuyla tanımlayan başka bir öğretmen ise, “birlikte öğretim laboratuvara benzer. Çünkü, sınıfta öğretmenler laboratuvar da çalışır gibi sorunlara çözümler bulmak için çalışırlar.” ifadesi ile görüşünü belirtmektedir.

Mekanlar kategorisi altında okul yöneticileri tarafından, “panayır” metaforunun oluşturulduğu ancak, bu metafora da olumsuz bir anlam yüklenildiği görülmektedir. Katılımcı okul yöneticisi metaforunu şöyle açıklamaktadır; “birlikte öğretim panayıra benzer. Çünkü bana göre, panayır da birlikte öğretim de hem eğlenceli ve dikkat çekici hem de karmaşık ve yorucu olmaktadır.” Okul yöneticilerinin birlikte öğretimin karmaşık ve yorucu olabileceğini düşünme nedeninin, geleneksel yönetim şeklini benimsedikleri ve yeni yaklaşımların getirebileceği sorunlardan kaçınmak istemeleri olduğu düşünülmektedir.

Eğitim öğretim faaliyetleri kategorisinde öğretmen katılımcılar, “Atölye çalışması” metaforunu geliştirmişlerdir. Öğretmenlerin bu metaforları, karşılıklı bilgi paylaşımının, birlikte öğretimin işlevselleğinde önemli bir öge olarak algılandığını düşündürmektedir. “Atölye çalışması- Workshop” metaforunu geliştirmiş olan katılımcılardan birisi; “birlikte öğretim atölye çalışmasına benzer. Çünkü; iki öğretmenin olduğu bir sınıfta klasik bir eğitim anlayışı olmaz. Farklı düzeydeki çocuklar farklı etkinlikler yoluyla eğlenerek ve birbirlerinden öğrenerek gelişirler.” cümlesi ile görüşünü belirtmektedir. Diğer bir “atölye çalışması” metaforu ise, katılımcı başka bir öğretmen tarafından şu şekilde açıklanmaktadır; “birlikte öğretim atölye çalışmasına benzer. Çünkü, uyumlu ve birlikte çalışan sınıf ve özel eğitim öğretmenin çalışması birbirlerinden yeni teknikler öğrenmelerine yardımcı olur.”

Eğitim öğretim faaliyetleri kategorisi altında okul yöneticileri tarafından oluşturulmuş olan metaforlar ise; “proje geliştirme ve çalıştay” olarak sıralanmaktadır. Buna göre, katılımcı yöneticilerden bir tanesi, “birlikte öğretim çalıştaya benzer. Çünkü her çalıştayda yeni bilgileri

kullanma öğrenilir. Öğretmenin birbirinden yeni şeyler öğrenerek kendi bilgilerini geliştirmesi, öğrencilere daha faydalı olmalarına yardımcı olur.” demektedir. Hem öğretmenler hem de okul yöneticileri tarafından geliştirilmiş metaforların bezerliği, her iki grubun da birlikte öğretimi etkili uygulamalara yapmaya yönelik karşılıklı bilgi paylaşımının önemini algılamış olmasına bağlanılabilir.

Yapı- İnşaat kategorisinde *öğretmen* katılımcılar, “mozaik” ve “arkeolojik kazı” metaforlarını geliştirmişlerdir.

“mozaik” metaforunu kullanan katılımcı metaforu “birlikte öğretim mozaığe benzer. Çünkü mozaikte farklı renklerde parçaların uyum ile renkli ve anlamlı bir bütün oluşturması gibi, birlikte öğretimde de farklı alan öğretmenlerinin sınıfı tüm renkleri ile uyumlu yönetmesi söz konusudur.” Sözleri ile açıklamaktadır.

Bu kategoride geliştirilmiş olan bir diğer metafor ise, “arkeolojik kazı” dır. Katılımcı metaforu, şu sözlerle açıklamaktadır; “birlikte öğretim arkeolojik kazıya benzer. Çünkü, kazı ekiplerinin bilgi ve güçlerini uyum içinde çalışarak kullandığı gibi, sınıfta da öğretmenler özel çocuklardaki cevheri birlikte çalışarak ortaya çıkarmaya çalışmaktadırlar.”

Yapı- İnşaat kategorisi altında *okul yöneticilerinin*; ev yapma ve restorasyon yapma metaforlarını oluşturulmuş olduğu görülmektedir.

Buna göre, bir katılımcı birlikte öğretimi “birlikte öğretim, restorasyon yapmaya benzer. Çünkü, öğretmenler işbirliği içinde çalışan ustalar gibi, sınıf başarısını artırma ve öğrenci başarısızlıklarını düzeltme amaçlı planlar ve uygulamalar yapar” şeklinde tanımlamaktadır.

Dünya ve doğa kategorisinde *öğretmen* katılımcılar, “gökyüzü” ve “Gökkuşağı” metaforlarını geliştirmişlerdir. Buna göre; birlikte öğretim konusunda “gökyüzü” metaforunu kullanan katılımcı, metaforu açıklarken “birlikte öğretim gökyüzüne benzer. Çünkü; yıldızlar ile ay karmaşık bir kalabalık yapsa da, gökyüzünde uyum içinde durur ve eksiksiz bir tablo oluşturur. Sınıf da gökyüzü gibi her üyesi ile uyumlu olur.” demektedir. Geliştirilen bir diğer metafor olan “gökkuşağı” metaforu ile katılımcı öğretmen; “birlikte öğretim gökkuşağına benzer. Çünkü, gökkuşağında bütün renkler uyumlu ve bütünlüklüdür. Birlikte öğretimde de bu bakımdan uyum ve bütünlük önemlidir bence.” İfadelerini kullanmaktadır.

Yiyecekler kategorisinde *öğretmen* katılımcılar, “pasta” metaforunu geliştirmişlerdir. Katılımcı öğretmen, “birlikte öğretim pastaya benzer, çünkü pastayı meydana getiren tüm unsurlar diğer malzemelerle kendi özelliklerini karıştırarak yepyeni bir yapıya döndürürler. Bir malzemenin eksikliği ile yapılmak istenen pastanın tadı bozulur. Öğretmenlerin kendi özel bilgi ve yeteneklerini birleştirmesi de birlikte öğretimin tadını ve aromasını güzelleştirir.” İfadesi ile birlikte öğretimi pasta metaforuyla açıklamıştır.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırmadan elde edilen veriler, kaynaştırma eğitiminin uygulandığı ilköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmen ve okul yöneticilerinin, birlikte öğretim hakkında sahip oldukları metaforik algıların gruplara göre değişiklik gösterdiği görülmektedir. Buna göre; öğretmenler ile okul yöneticileri tarafından geliştirilen; soyut kavramlar, araç-gereç/şey ve mekanlar başlıklı kavramsal kategorilerde öğretmenlerin metaforik algılarının, okul yöneticilerine göre daha olumlu olduğu görülmektedir. İlgili kavramsal kategorilerde okul yöneticilerinin birlikte öğretimi daha çok Karmaşa ve dengesizliğe atıfta bulunan metaforlara benzetme eğilimi

gösterdiği, öğretmenlerin ise parçaların bütünü oluşturması ve güç birliğine atıfta bulunan metaforlara benzetme eğilimi içerisinde olduğu görülmektedir.

Her iki grupta da benzetmelerin genellikle paylaşma, birlikte yapma, yardımlaşma kategorisinde yoğunlaştığı, metaforlardan elde edilen kavramsal kategorilerin sonuçları bu bağlamda, literatürde verilen örnek ve benzetmelerle paralel bir seyir izlemektedir. Buna göre, literatür taramaları sırasında birlikte öğretim uygulamalarının takım oyuna, eşli dans etmeye, koordineli harekete etmeye (Rainforth & England, 1997; Halvorsen ve Neary, 2001; Friend ve Cook, 2003; Villa ve diğr., 2004; Keefe, E. B., Moore, V., & Duff, F., 2004; Kohler-Evans, 2006; Murawski, 2009; Sileo, 2011) benzetilmektedir. Araştırmanın bulguları benzetme yönüne dair açıklamalarından yola çıkarak incelendiği zaman, verilen metafor örneklerinin de birlikte öğretim uygulamalarını birlikte hareket etme noktasından yola çıkarak düşünüldüğü ve bu açıdan da literatürdeki benzetmeler ile aynı mantığı taşıdığı görülmektedir.

ÖNERİLER

1. Birlikte öğretim uygulamaları hakkında öğretmen ve okul yöneticilerinin metaforik algılarının değerlendirildiği bu araştırmanın benzeri, diğer paydaşlar olan aileler ve diğer uzmanlar ile yapılabilir.
2. Okul öncesi ve orta eğitim öğretmenlerin birlikte öğretim uygulamaları hakkındaki metaforik algıları araştırılabilir.
3. Öğretmenlere birlikte öğretim uygulamaları hakkında sağlanacak hizmet içi eğitim kursları aracılığı ile farkındalık becerileri kazandırılabilir.

KAYNAKLAR

- Akçamete, G. & Gökbulut, O.D. (2017). Opinions of classroom teachers on reading comprehension difficulties, inclusion education and co-teaching. *Quality&Quantity*, 1-16.
- Austin, V. L. (2001). Teachers' beliefs about co-teaching. *Remedial and special education*, 22(4), 245-255
- Balcı, A. (1999). Metaphorical images of school: school perceptions of students, teachers and parents from four selected schools (in Ankara). Unpublished PhD Thesis. METU Institute of Social Sciences, Ankara.
- Batu, E. S. (2000). Kaynaştırma, destek hizmetler ve kaynaştırmaya hazırlık etkinlikleri. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 2(04).
- Bouck, E. C. (2007). Co-teaching... not just a textbook term: Implications for practice. *Preventing School Failure: Alternative Education for Children and Youth*, 51(2), 46-51.
- Çalışkan N. (2013). Kavramsal Anahtar Modeli ile Metafor ve Deyim Öğretimi. *Bilig dergisi / Sayı 64*. 95-122
- Cook, L., & Friend, M. (1995). Co-teaching: Guidelines for creating effective practices. *Focus on exceptional children*, 28(3), 1-16.
- Dole, R. L. (2004). Collaborating successfully with your school's physical therapist. *Teaching Exceptional Children*, 36(5), 28-35.

- Gökbulut B.& Yeniasır M. (2017) Comparison of Turkish and Foreign Students' Metaphors Regarding the Concept of "Examination". The Turkish online Journal Of Educational Technology . Special Issue for INTE 2017. 605-613.
- Gökbulut, Ö.D. (2018). Özel Gereksinimli Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Becerilerinin Geliştirilmesinde Birlikte Öğretim Yaklaşımının Etkililiğinin Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Doktora tezi. KKTC Yakınoğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa.
- Gürgür H. (2005) Kaynaştırma Uygulamasının Yapıldığı İlköğretim Sınıfında İşbirliği İle Öğretim Yaklaşımının İncelenmesi. T.C Ankara üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Özel eğitim anabilim dalı Doktora Tezi, Ankara.
- Halvorsen, A.T. ve Neary, T. (2001). Building inclusive schools: Tools and strategies for success. Needham Hieghts: Allyn and Bacon.
- Karapınar, M. (2016). 8. Sınıf Öğrencilerinin Ana Dili Kavramına ve Dört Temel Dil Becerilerine Yönelik Metaforik Algıları, Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kayseri.
- Kayhan, N. (2016). Birlikte öğretim yaklaşımlarından bir öğretim yapan bir gözlemci modelinin kaynaştırma ortamlarındaki sınıf öğretmenlerinin etkili öğretim becerilerine etkisi. Yayınlanmamış Doktora tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Keefe, E. B., Moore, V., & Duff, F. (2004). The four "knows" of collaborative teaching. Teaching exceptional children, 36(5), 36-42.
- Knackendoffel, E. A. (2005). Collaborative teaming in the secondary school. Focus on exceptional children, 37(5), 1-16.
- Kohler-Evans, P. A. (2006). Co-teaching: How to make this marriage work in front of the kids. Education, 127(2), 260-264.
- Lakoff, G. & Johnson, M. (2005). Metaforlar hayat, anlam ve dil. (Çev: G. Y. Demir). İstanbul: Paradigma.
- Miles, M. B. & Huberman A.M. (1994). Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook. (2nd Edition). Thousand Oaks-California: Sage Publications.
- Mulholland, M., & O'Connor, U. (2016). Collaborative classroom practice for inclusion: perspectives of classroom teachers and learning support/resource teachers. International Journal of Inclusive Education, 20(10), 1070-1083.
- Murawski, W. W. (2009). Collaborative teaching in secondary schools: Making the co-teaching marriage work. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Pancsofar, N., & Petroff, J. G. (2016). Teachers' experiences with co-teaching as a model for inclusive education. International Journal of Inclusive Education, 20(10), 1043-1053.
- Rainforth, B. & England, J. (1997). Collaborations for Inclusion. Education and Treatment of Children, v20 n1 p85-104.
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7 (2), 281-326.

- Shin, M., Lee, H., & McKenna, J. W. (2016). Special education and general education preservice teachers' co-teaching experiences: A comparative synthesis of qualitative research. *International Journal of Inclusive Education*, 20(1), 91-107.
- Sileo, J. M. (2011). Co-teaching: Getting to know your partner. *Teaching Exceptional Children*, 43(5), 32-38.
- Uyan Dur, B. İ. (2016). Metafor ve Ekslibris. *International Journal of Ex-libris / Vol.3 / Part 5* 122-128
- Villa, R. A.; Thousand, S. S. ve Nevin, A. (2004). A guide to co – teaching: Practical tips for facilitating student learning. California: Crowing Pres.
- Yeniasır M. & Gökbulut B. (2018). Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Kavramına İlişkin Metaforik Algılarının Değerlendirilmesi. 4 th International Conference On Life-long Education And Leadership For All ICLEL 2018 Conference Proceeding Book 38-44.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2013). Nitel Araştırma Yöntemleri. (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yob, I.M. (2003). Thinking constructively with metaphors. “Studies in Philosophy and Education” 22, 127–138.